

SZOTE NAPLÓ

7. évfolyam 2–3. szám
1996 február–március
Kiadja az Egyetem Rektora

A TARTALOMBÓL:

Amerikaiak a SZOTE-n ..... 1. oldal

Interjú Regdon Gézával ..... 6. oldal

TDK konferencia ..... 8. oldal

Amerikaiak a SZOTE-n

Hosszútávú együttműködési megállapodást írt alá március 8-án Dr. Fráter Loránd, a SZOTE rektora és Harry C. Barrett a New York-i Medical College elnöke. Az Egyesült Államok harmadik legnagyobb magánegyetemével létrejött megállapodás tovább bővíti a két intézmény közti kapcsolatokat, s módot ad közös kutatások folytatására. A kapcsolatfelvételre akkor került sor, amikor Dr. Fráter Loránd rektor két éve, amerikai útja során a Medical College-t felkereste. Azóta hét szegedi oktató járt már New Yorkban, s amerikaiak is sűrűn látogattak Szegedre.

A megállapodás aláírása után az elnök kíséretében érkezett, magyar származású Thomas Vági aláírta a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemért Alapítvány alapítóokiratát. Vági úr 5000 \$ alaptőkével hozta létre ezt, az egyetem működését segítő alapítványt. A Magyarországon végzett tudós jelenleg a New York-i International Studies Inc. vezetője.

Az aláírásokat követő kis ünnepségen Barrett úr találkozott az egyetem amerikai hallgatóival is, s szegedi tapasztalataikról kérdezte őket.

A.M.

Tájékoztató az Országos Akkreditációs Bizottság munkájáról

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. tv. 122. §-a kimondja, hogy „E törvény hatálybalépését követően – legkésőbb 1998. június 30-ig – valamennyi felsőoktatási intézményt egységes eljárás alkalmazásával akkreditálni kell.” A törvény 80. §-a kimondja, hogy „A felsőoktatásban a képzés, a tudományos tevékenység színvonalának folyamatos ellenőrzése és a minősítés elvégzésére a Kormány Országos Akkreditációs Bizottságot hoz létre.” Ennek érdekében a törvény az egységes akkreditálási eljárás kidolgozását és végrehajtását az Országos Akkreditációs Bizottság (OAB) hatáskörébe utalta. Az OAB első plenáris ülésén úgy döntött, hogy az eljárás kidolgozása érdekében 1994-ben két egyetem és négy főiskola be-

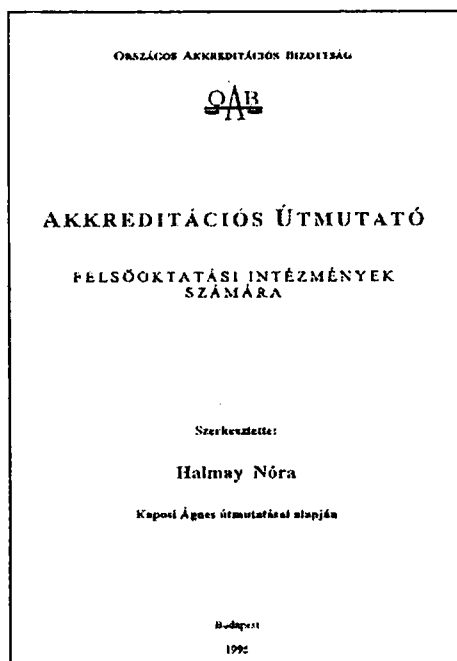
vonásával egy próbaakkreditációs folyamatot indít, amelynek tanulságait levonva az intézmények akkreditációja 1995 elején kezdődik meg. Az itt következő kézikönyv célja, hogy ezt a próbaakkreditációt segítse.

Az akkreditáció a magyar felsőoktatásban új eljárás, ezért talán nem felesleges, a rövid fogalomtisztazás.

Az akkreditáció egy hitlesítési eljárás. Eredetileg azt az eljárást jelölte, amely során egy idegen uralkodó udvarában megjelenő ismeretlen személy, például egy követ, bizonyította, hogy azonos a küldő ország által kijelölt személlyel és megilletik azok a jogok, amelyekkel kiküldője felruházta. Az angolszász gyakorlatban később nemcsak személyek, hanem intézmények hitelesítését is jelölte. Amerikában már a század elején szükségessé vált, hogy a gomba módra szaporodó oktatási intézmények között el lehessen igazodni, ezért a felsőoktatási intézmények különféle akkreditációs rendszereket alakítottak ki. Ezek közül két akkreditációs eljárásfajta bizonyult időtállóknak. A szakmai akkreditáció (professional accreditation) olyan eljárásá vált, amelyben a szakma, többnyire a szakma egy országos testülete, megvizsgálta az oktatás menetét és

a kiadott fokozatokat és tanúsította, hogy az illető intézmény a szakmát, a szakot az elvárható színvonalon oktatja, diplomái a szakma és a szakma alkalmazásának feltételeit teljesítik. Az akkreditáció másik típusa az intézményi akkreditáció, amely általában egy állam vagy egy több államot magába foglaló régió által kijelölt testület előtt bizonyította, hogy mint intézmény megfelel az intézmény számára előírtaknak, jogosult tehát fokozatokat adni és részesülhet az állam támogatásában (regional accreditation).

Míg az akkreditáció Amerikában egy eredetileg az intézmények részéről kiindult törekvés eredményeképpen jött létre, addig a nyugat-európai országok felsőoktatási rendszerei a minőségi ellenőrzés területén később indultak és más utat jártak. A 60-as évek jelentős változást hoztak az európai felsőoktatásban. Nagyságrendekkel megnőtt a felsőoktatásban részesülők száma és az állami támogatás is úgrásszerűen nőtt. A 70-es évek közepétől azonban a mennyiségi fejlesztés többfajta korlátba ütközött. A létszám további emelkedése már gazdaságilag sem volt kívánatos, ugyanakkor a gazdasági recesszió szükségessé tette a kutatás és oktatás támogatásának újragondolását, a források hatékonyabb el-

osztásának megszervezését. A gazdasági restriktció óhatatlanul felvetette, hogy az elosztás szempontjai között már ne kerüljön első helyre a mennyiség növelése, hanem a szűkösebb források elosztásánál a minőség játsszon meghatározó szerepet.

Az oktatás és a kutatás minőségének előtérbe kerülése természetesen elméleti és módszertani problémákat vetett fel. Az elmélet és a gyakorlat alakításában az amerikai tapasztalatok mellett mindenekelőtt az angliai és a holland felsőoktatás átalakítása vetette fel a legélesebben a problémákat. Mindkét helyen a felsőoktatás finanszírozásának kérdései álltak előtérben, de más módon. Angliában az egyes intézményekben juttatott kutatási és oktatási támogatások új elosztási rendszerét dolgozták ki, s ennek része lett a minőség értékelése (quality assessment) és a minőség ellenőrzése (quality audit). Hollandiában a normatív finanszírozás bevezetési nehézségei mellett az intézmények szétaprózottsága, különösen a főiskolai rendszer újjászervezése tette szükségessé a minőségi ellenőrzés kérdéseinek kidolgozását.

A minőség meghatározása természetesen elméleti kérdés. Anélkül, hogy itt a filozófiai vonatkozásokban elmélyülnénk, alapvetően két irányzatot különböztethetünk meg. Az egyik irányzat szerint a minőség alanyi kérdés és különböző módszerekkel abszolút módon

meghatározható. A másik felfogás szerint a minőség pragmatikus kérdés, a vizsgálat szempontjai szerint határozhatók meg. Ez utóbbi irányzat a minőség meghatározását a vizsgált intézmény céljából vezeti le, és azt kérdezi alkalmas-e a cél elérésére (fitness for purpose). Ma a nemzetközi gyakorlatban ez a második megközelítés az uralkodó. Természetesen ez nem teszi megkerülhetővé, hogy bizonyos részletkérdésekben ne történjék kísérlet alanyi minőségek meghatározására. Végeredményben azonban a felsőoktatási intézmények akkreditációja egy olyan hitelesítési eljárás, amely során az intézmény alkalmasságát vizsgálják.

Az alkalmasság kérdésének vizsgálata már csak azért is a magyar akkreditációs eljárás fő kérdése, mert a felsőoktatási törvény 3. és 4. §-a az egyetemeket és a főiskolákat az alkalmasság szempontja szerint határozza meg. Az akkreditációs eljárás tehát azt vizsgálja, hogy a felsőoktatási intézmény a minőséget tekintve alkalmas-e a törvényben leírt teljesítésére.

A magyar akkreditáció 1992-ben indult. Két feladatot kellett egyidejűleg sürgősen megoldani. Az európai egyetemeken csak azokat az intézményeket fogadták maguk közé, ismerték el egyetemnek, amelyek többek között jogosultak voltak tudományos fokozat adására. Ugyanakkor itthon is meg kellett oldani a tudományos

minősítés átalakítását s ennek európai útja csak az lehetett, hogy az egyetemeken valamilyen módon visszakapják a jogot a tudományos fokozat odaítélésére. A kormányzat ugyanakkor az ésszerűtlenül szétdarabolt és alacsony határfokkal működő felsőoktatási intézményrendszernek nem kívánt többletforrásokat biztosítani. A magyar felsőoktatás erre a két kihívásra úgy válaszolt, hogy egyidejűleg vállalta a tudományos fokozatok odaítélésének visszavételét és ennek minőségi kontrollját. Az elhúzódozó törvénykezés nem tette lehetővé, hogy a magyar egyetemeken megvárják a törvény hatálybalépését, az autonómiájukat éppen visszanyert egyetemeken pedig nem akartak egy, még ha átmeneti időre is bevezetésre kerülő, rendeleti megoldást. Ezért az Ideiglenes Országos Akkreditációs Bizottság pályázati bizottságként alakult meg, s az egyetemeken pályáztak a doktori tanfolyamok megtartásának és a fokozatok odaítélésének jogáért. Az IOAB és bizottsági hálózata a beadott több mint 350 pályázatból négy menetben közel 250 pályázatot fogadott el, s az eljárás során alakultak ki a magyar akkreditációs eljárás első szabályai és szempontrendszere. A doktori képzés 1993 őszén megindulhatott a magyar egyetemeken, s a felsőoktatás különböző, közvetlen és közvetett, forrásokból közel egymilliárd forint többlettámogatáshoz jutott. Az új eljárással szembeni ellenőrzé-

7. évfolyam 2–3. szám

sek lassan elcsitultak, s az akkreditáció sok új program létrejöttében működött közre. Ezzel sikerült a magas színvonalú magyar felsőoktatás egy jelentős szektorát az átmenet különleges nehézségei közepette megszilárdítani.

Az intézményi akkreditáció azt vizsgálja, hogy az intézmény alkalmas-e a törvényben meghatározott, valamint a saját maga által kitűzött célok színvonalas teljesítésére. Ennek megítéléséhez mindenekelőtt az intézménynek rendelkeznie kell egy ún. küldetési nyilatkozattal (mission statement), továbbá egy középtávú és esetleg egy hosszútávú stra-

tégiai fejlesztési koncepcióval.

Az akkreditáció ezek után elsősorban azt vizsgálja meg, hogy a küldetési nyilatkozat, a stratégiai fejlesztési terv, valamint az intézmény jelenlegi helyzete megfelelnek-e a törvényben előírtaknak. Másodsorban azt vizsgálja, hogy az intézmény oktató és kutató munkája hogyan felel meg a saját küldetési nyilatkozatában lefektetett alapelveknek. Harmadsorban azt vizsgálja, hogy az intézmény szakjai, diplomához vezető tantervei milyen mértékben tesznek eleget az illetékes szakma a tudomány jelenlegi állásán alapuló elvárásainak. Negyedszer azt

vizsgálja, hogy szakot oktatók alkalmasak-e arra, hogy a tanterveket színvonalasan oktassák. Végül ötödször azt vizsgálja meg, hogy az intézmény infrastruktúrája és szervezete, döntési mechanizmusai, belső együttműködési rendszere és külső kapcsolatai megfelelően segítik-e a kérdéses szakmák kutatását, a szakok oktatását, a hallgatók tanulási folyamatát. Az akkreditáció tehát az intézményt az oktatás, a szak, a szak elvégzését bizonyító diploma felől közelíti meg.

Róna-Tas András
az OAB elnöke

Akkreditáció a SZOTÉ-n

Interjú dr. Dux László rektorhelyetttel

Az egészségügyi felsőoktatási intézmények közül 1996-ban a SZOTE és a POTE akkreditációjára kerül sor.

– Miért pont ezeket az egyetemeket? Az akkreditációra egyébként jelentkezniük kell az egyetemeknek vagy kijelölték őket?

– A próbaakkreditáció során 1994-ben a HIETE főiskolai karát vizsgálták először az egészségügyi felsőoktatási intézmények közül. Amikor a tényleges akkreditáció megindult, az észak-kelet magyarországi egyetemeket vették sorra, most is folyik a DOTE ellen-

őrzése, múlt héten járt náluk a Látogató Bizottság. Az egyes egyetemeknek elméletileg jelentkezniük kell az akkreditációra, idén a SZOTE és a POTE kerül sorra, majd jövőre a SOTE illetve a HIETE.

– Van-e információcsere Debrecen és Önök között, érdeklődtek-e a tapasztalataikról?

– Jó kapcsolatunk van a debrecenieikkel. Az őket akkreditáló bizottságban póttagként benne van egyetemünkről Benedek professzor és Szél Éva, professzor asszony a főiskolai kar veze-

tője. A bírálati rendszer az ún.: Peer review szisztémának felel meg, s azon alapul, hogy hasonló végzettséggel rendelkező társak kezében van a döntés joga. Ez persze feltételezi a szakmán belüli korrekt, független kritikai szellemet. Nagyon hasznos,

hogy a minőségellenőrzés szakmán belüli, bár az adott egyetemen kívüli.

– A SZOTE Akkreditációs Beadványát várhatóan május végéig kell elkészíteni. Mit fog tartalmazni?

– Úgy tűnik, egy kis csúszás lesz a határidőkkel. Ennek oka a DOTE akkreditációjának csúszása, végső soron pedig az OAB szűkös költségvetése. Mi már megkezdjük az előkészítő munkát, a tájékoztatást, épp amiatt, hogy a májusi határidőt pontosan be tudjuk tartani. A Beadványnak tartalmaznia kell egy küldetési nyilatkozatot, ez a legfontosabb rész. Ebben részletezni kell, mi az, aminek az egyetem szánja saját magát. Ez alapján értékeli a Bizottság, hogy megfelel-e ennek az intézmény, technikai színvonalában, felkészültségben, az oktatás színvonalában. Emellett széleskörű adat-szolgáltatást kell nyújtanunk az intézményről, karokra, tanszékekre, szakokra lebontva. Ennek részletes leírását az OAB Akkreditációs Útmutatója tartalmazza. Ezen túl részletesen le kell írni a minőségellenőrzés rendszerét, s az egyetem fejlesztési koncepcióját is alaposan vázolni kell.

– A Beadvány elkészülte után miként folyik tovább az eljárás?

– Ezek után az OAB megválasztja a 7 tagú Látogató Bizottságot (esetleg külföldi taggal). Ők megvizsgálják a Beadványt, majd 4 napig látogatják az egyetem

különböző egységeit. Vizsgálják az adatok hitelességét, valamint kiegészítő információkkal bővítik azt. A látogatásról egy összefoglaló jelentést készítenek, melyet megküldenek az egyetemre. Ilyenkor az egyetem megteheti, hogy pótlólag további dokumentumokkal egészíti ki a jelentést, korrigálást kérhet, ha valamit méltánytalannak tart. Végül lezárják a dokumentumot, melyet az OAB Egészségügyi Bizottsága, majd a teljes OAB jóváhagy. Ezután elküldik a Művelődési Minisztériumba, s közzéteszik a sajtóban. Ez az értékminősítés aztán orientálni fogja a felvételizőket is.

– A SZOTÉ-n mikorra várható az OAB látogatása? S mit tudnak megvizsgálni ez alatt a pár nap alatt?

– A látogatás szeptember-októberre várható, de miután a POTE akkreditációja is most folyik, ezért csúszhat valamelyest. De semmiféleképp nem várhat 1997-ig, mert az már a SOTE és a HIETE akkreditációját veszélyeztetné. Az átvizsgálásról annyit, hogy a Látogató Bizottság előre megkapja a Beadványt, amit részletesen tanulmányoznak. Mivel a tagok olyan szakemberek, akiknek jelentős tapasztalataik vannak, ezért ismerik azokat a pontokat egy felsőoktatási intézményben, melyek nagyobb figyelmet érdemelnek. A gyanús momentumokat jobban körüljárják. Általában a döntéshozó mechanizmusra, a kutatás színvonalára, az oktatási

programokra, a diákjóléti intézményekre figyelnek. Ehhez kapcsolódóan Hallgatói Fórumot tartanak, amelyen kizárólag az egyetem hallgatói és a Látogató Bizottság tagjai vehetnek részt. Egészen biztosan megvizsgálják a SZOTE pénzügyi rendszerét is.

– Miként kapcsolódik a rendszerbe a PhD-képzés?

– A doktori képzés volt az első képzési forma, mely átesett az akkreditáción. Az OAB még mint ideiglenes OAB végezte e ezt munkát. Ezért most valószínűleg nem fog nagy energiát fordítani a doktori programok vizsgálatára. Természetesen a Beadvány tartalmazza ezeknek az adatait is. Fontos, hogy egyetem csak akkor akkreditálható, ha ott doktori képzés folyik.

– Ha sikeres lesz az akkreditáció, az milyen előnyökkel jár az egyetem számára?

– Azzal kezdem, mivel járna, ha nem lenne sikeres: nem működhetne egyetemenként. A sikeresség tehát a fennmaradás feltétele. Másrészt a hallgatókért, a támogatásokért folytatott verseny miatt az eredmények publikussága is fontos.

– Mibe kerül ez a SZOTÉ-nak?

– Azoknak az embereknek a plusszmunkáját igényli, akik eddig is legalább napi 24 órát dolgoztak. Most inkább szellemi semmint anyagi ráfordítást igényel a dolog, mivel a magyar akkreditációban nincs jelentke-

7. évfolyam 2–3. szám

zési díj. Sajnos ma már felhasznált papír, másoló, nyomtató festék ára is gondot okoz néhány helyen. A Bizottság munkájának költsége az OAB költségvetését terheli.

– Tervezi-e a SZOTE a nemzetközi akkreditáltatást?

– Igen, megcélazzuk az Európai Közösségi akkreditációt is. Ez a későbbiekben a diplomák kölcsönös elismerését jelenti, s átjárhatósá-

got biztosít a hallgatók számára. Ennek az eljárásnak ugyan nem előfeltétele a magyar akkreditáció, de hátrányt egy ilyen akkreditáció biztosan nem jelent.

Andok Mónika

Időpontok, fontosabb határidők az akkreditációs eljárásban

Az adatszolgáltatás napja: 1995. október 15.

Az OAB felveszi az akkreditálandó egyetemek közé a SZOTÉ t: 1995. november 22.

Az akkreditációs felelősök neveinek leadása a Rektori Hivatalban: 1996. február 1.

Tanszéki szintű adatszolgáltatás elkészítése: 1996. március 1.

Szakokra vonatkozó adatszolgáltatás elkészítése: 1996. március 15.

Karokra vonatkozó adatszolgáltatások elkészítése: 1996. április 15.

Összegytemi anyag összeállítása: 1996. május 15.

Látogató Bizottság a SZOTÉ n: 1996 október eleje.

„Nem diplomás kereskedők vagyunk”

*– beszélgetés Dr. Regdon Gézával,
az Apáczai Csere János-díj kitüntetettjével*

Az Apáczai Csere János-díjat kiemelkedő oktatói-nevelő munka elismeréseként adják. Most először kapott ilyen kitüntetést egy gyógyszerészkarri oktató. Dr. Regdon Géza, a SZOTE Gyógyszertechnológiai Intézet egyetemi docense a Magyar Kultúra Napja alkalmából, 1996. január 19-én vehette át a díjat a művelődési minisztertől.

Dr. Regdon Géza 1932-ben született Gyulán, iskoláit Szegeden végezte. 1956-ban tett államvizsgát a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karán. Rövid ideig tartó beosztott gyógyszerészi munka után egyetemi oktatói állást kapott a Gyógyszertechnológiai Intézetben, ahol össze-

sen négy évtizedig dolgozott.

Tudományos kutatása főleg a végbélkúpok és hüvelykúpok korszerű előállítására és vizsgálatára irányult. 1962-ben „summa cum laude” minősítéssel szerezte meg az egyetemi doktori címet. Ezt követően szakgyógyszerészi címet és a

gyógyszerésztudomány kandidátusa tudományos fokozatot is megszerezte.

Oktatói munkájában különböző típusú gyógyszer-technológiai gyakorlatok vezetését és vizsgáztatását végezte. 28 évig vett részt az Államvizsga Bizottságban gyakorlati vizsgáztatóként. Dékáni felkérésre 16 éven

keresztül szervezte és vezette a Kar Nevelési Bizottságát, majd négy évig volt az Oktatási Bizottság elnöke. 1984–95 között Selmeczi professzor mellett ő töltötte be az intézet tanulmányi felelőse tisztelet és intézetvezető helyettes is volt.

A hallgatók nevelésének komplex folyamatát, a személyiségformálás eredményességét befolyásoló körülményeket vizsgálta.

– Az Apáczai-díjjal az Ön több évtizedes oktatói-nevelői tevékenységét ismerték el. A szakmai munkához, a kutatásaihoz képest mekkora ennek a jelentősége az Ön számára?

– Itt az egyetemen, a Gyógyszerésztudományi Karon három nagy feladat van, amelyek egyike sem választható el a másiktól. Az oktatás-nevelés, a kutatás és a gyógyszerészi hivatásra való felkészítés mind egyformán fontos a hallgatók teljesértékű képzéséhez. Az igaz, hogy míg a kutatás eredménye kézzelfogható, addig az oktatás és a nevelés hatása csak később mutatkozik meg.

– Az oktatói-nevelői munka lehet-e független egymástól? Jobban művelhető-e valamelyik a másikhoz képest az egyetemen?

– Együtt kell a kettőnek megvalósulnia, külön-külön nem beszélhetünk róluk. Bár az oktatás inkább a katedráról és a gyakorlatokon történik, a nevelésben pedig a tanár személyének van nagy szerepe, sokszor az oktatási időn túl is.

Eredményük igazán akkor van, ha a diákban is van igény és igényesség. Ennek kialakításában fontos a személyes példa a tanár részéről és a tanár-diák kapcsolat kialakítása. Az a jó oktató, aki ezeket észrevétlenül megtudja valósítani, nem pedig az, aki csupán a népszerűsége törekszik.

Tudom magamról, hogy szigorú vagyok a diákokhoz, de azt szoktam mondani: "én nem rátok haragszom, hanem értetek". Nem lehet meglenni a szakmai pontosság, a szigorúság és a pontosság nélkül, mert a mi munkánktól betegek élete függhet. A laikus emberek általában csak a gyógyszer-tárban találkoznak velünk, és gyakran csak eladónak tekintenek minket, megfélemlítve arról, hogy a gyógyszereket is a gyógyszerészek készítik. Nem diplomás kereskedők, hanem diplomás gyógyszerészek vagyunk, egyben az orvosoknak társai a betegek gyógyulása érdekében.

– Milyen egy jó oktató?

– Mindenek előtt példát kell mutatnia a hivatali és a magánéletben is. A személyes példaadás mellett jó előadásokkal és fellépéssel kell hatnia a diákokra, valamint, hogy különböző sztorik, etikus és etikátlan esetek személytelen elmesélésével elősorsban ne humorizáljon, hanem tudatosítsa a hallga-

tókban, hogy ez nem pusztán szakma, ez ennél több: hivatás! A jó tanár még igyekszik fejleszteni az empátiás készséget is.

– Hány diákja volt Önnek ezalatt a 40 év alatt?

– Négyezer körül van ez a szám. Hogyan értékelik a munkánkat, mennyire voltak megelégedve velünk az nem a képzésük idején derül ki, hanem 10–20 év múlva, a régi diákok találkozóin elhangzó véleményeken mérhető le.

– Kikre a legbüszkébb egykori tanítványai közül?

– Nagyon sokra szívesen emlékezem vissza. Sokan vannak, akikkel jelenleg is levelezek, vagy közösen publikálunk tudományos cikkeket. Már 6 professzor tanítványom van és többen kerültek vezető pozíciókba, felelős beosztásokba is.

– Önnek van-e olyan tanára, aki meghatározó szerepet játszott az életében?

7. évfolyam 2–3. szám

– Az egyetemi oktatóim közül is szép számmal akadtak ilyen emberek, akiket nagyra értékelek – bár ezúttal nem kívánom őket megnevezni, nehogy valaki kimaradjon a sorból – , de azért egyről mégis említést tennék a középiskolai osztályfőnökömről. Dr. Visy József nagy szakmai tudásával, korrektségével, példamutatóásával és igazságosságával emberileg és szakmailag is fontos volt számomra, hiszen ezek a benyomások a

későbbiekben meghatározták pedagógiai tevékenységemet.

– Milyen változások következtek be munkásságának kezdete óta?

– Óriási változások történtek. Más lett a tudásanyag, (mi még könyv és jegyzetek nélkül tanultunk), de a kultúra átadása is. Több lett a lehetőség a kutatások terén is a technikai fejlődésével, a tanulmányutak választékának bővülésével.

– Májusban nyugdíjba vonul. Mihez kezd, marad-e az egyetemen?

– Státusz-lehetőség nincs, de szívesen segíték a Kar, illetve az intézet jövőbeli problémáinak megoldásában, azaz nem kívánok elszakadni a régi munkatársaktól, a volt tanítványoktól, hiszen 40 év emléke köt a SZOTE-hoz.

Csikász Brigitta

TDK konferencia, 1996. március 7–9

Idén március 7–9. között tartották meg a TDK konferenciát, melyen az összesen 76 előadás és 14 poszter készítői mutatták meg tudásukat. A megnyitón Dr. Dux László rektorhelyettes hangsúlyozta: erősíteni kell a tények alázatos megközelítésének szemléletét, felhívta a figyelmet a tévutak veszélyeire. Úgy véli fontos lenne, ha technikai fejlődés eredményei mihamarabb tükröződnének a diákköri munkában is.

A három nap eredményeit Dr. Lázár György professzor foglalta össze: „Az egyetemek óriási hivatást töltenek be, a nemzet kincsei. Az oktató szellemiség fejlesztésében fontos a TDK konferencia”. A professzor örömét fejezte ki, hogy az utóbbi évek visszaesése után idén ismét igen sokan vettek részt a TDK munkában. A kevésbé sikereseket azzal vigasztalta: sok nagy felfedezést sokáig nem ismertek fel.

Dr. Duda Ernő professzor a konferencia szervezője pedig a következőket írta a programfüzet bevezetőjében: „A TDK célja mindig az volt, hogy a leendő orvosok, kutatók, egyetemi oktatók számára lehetőséget teremtsen az önálló ismeretszerzés, a kísérleti módszerek és etika, a tudományos gondolkodásmód és a kritikai célok nem változtak, de felértékelődött a diákkör szerepe, hiszen nyilvánvalóvá vált, hogy 3 év alatt még jó körülmények között sem lehet színvonalas disszertációt írni.

A TDK konferencia elsődleges célja a teljesítmények felmérése, emellett az eredmények kommunikációja, az előadó és vitakészség fejlesztése. A kritikai és etikai szempontok sem mellékesek. Hasznos az egészséges, önbizalom fejlesztő versengés, de – ha valahol, itt igazán – a részvétel a fontos, nem a győzelem.”

Az eredmények:

I. Hajszán Tibor:

Galanin-tartalmú idegsejtek adrenerg beidegzése a patkány hypothalamusz paraventriculáris idegmagjában (Liposits Zsolt)

II.–III. Mandler Luca:

Mitosis és motoros véglemes képződés harántcsíktolt izom regenerációja során (Zádor Ernő)

Lénárt Szilvia:

Migrénes betegek trombocytáinak arachidonsav metabolizmusa (Gecse Árpád, Mezei Zsófia, Kis Béla)

További díjazottak:

Gáspár Tamás – Lénárt Szilvia:

Az angiotenzin konvertáz gátló lisinopril hatása a patkány trombocyták arachidonsav kaszkádjára (Gecse Árpád, Mezei Zsófia, Kis Béla)

Csont Tamás – Csonka Csaba:

A nitroglicerín (NTG) kardioprotektív hatása NTG tolerenciában: a NTG-NO átalakulás szerepe (Ferdinándy Péter, Horváth László)

Csonka Csaba – Csonk Tamás:

A kardioprotektív BRLP-42 a 70 kD-os hő-sokk protein (HSP 70) potenciális induktora izolált dolgozó patkányszívben (Ferdinándy Péter, Vígh László)

Scherer Katalin:

Az idegnövekedési faktor szerepe a neurális capsaicin-érzékenység in vivo regulációjában (Juhász Anna, Jancsó Gábor)

Györffy Tamara – Kéri Szabolcs:

A Raf protein kináz és a Gap-43 fehérje (Growth Associated Protein) lokalizációjának változása patkány érző ganglionjában perifériás ideg átmetszését követően (Mihály András)

Fülöp Rita:

Congenitális melocytás naevusok klinikopatológiai elemzése (Haraszti Gábor)

Hegyi Péter:

A cholecystokinin-oktapeptid regenerációs hatásának vizsgálata L-argininnel indukált akut pancreatitisben, streptozotocinnal előkezelt patkányban (Takács Tamás)

7. évfolyam 2–3. szám

Varga János:

A citokinek szerepe kísérletes akut pancreatitisben (Farkas Gyula, Márton János)

Bella Zsolt:

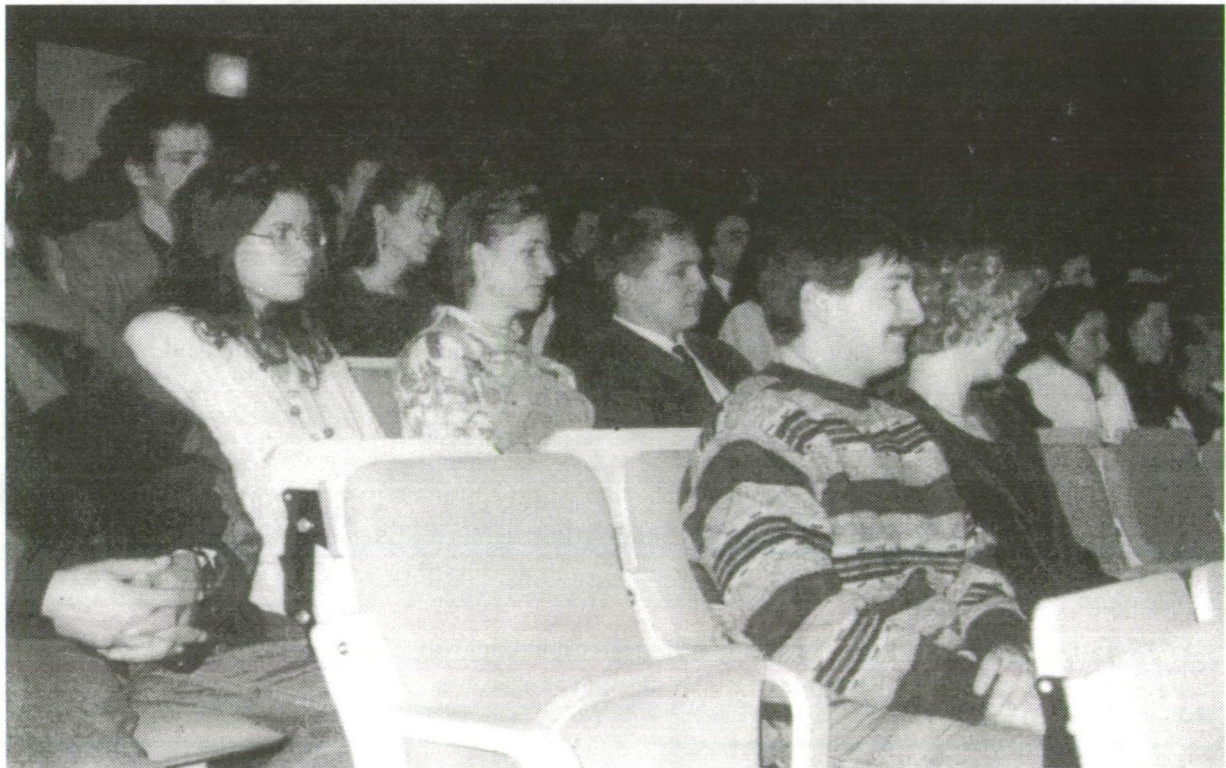
Az induktív nitogénmonoxid szintáz gátlásának hemodinamikai hatása andotoxémiás kutyában (Kaszaki József)

Egri Márta:

20-OH ekdizon tartalom változása Serratula fajokban a vegetáció során (Báthori Mária)

A legjobb posztert Balázs Erika készítette: A reszuszcitáció sikerességét befolyásoló tényezők (Kékes Szabó Judit)

A SZIGMA Kft által felajánlott szakkönyvet pedig Gáspár Gábor kapta: Az indirekt immunofluoreszcencia és az RT-PCR effektivitásának tanulmányozása az RSV fertőzés diagnosztikájában (Prágai Béla)

Gyakorlatilag négy éve folytatom a kutató munkát...

Interjú Hajszán Tiborral, a SZOTE TDK-konferencia első helyezettjével

A VI. éves orvostanhallgató Kaposvárott született, ott végezte középiskolai tanulmányait. Végzős korában az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen második helyezett lett biológiából, így e tárgyból felvételi mentességet szerzett. Felsőfokú tanulmányait a Pécsi Orvostudományi Egyetemen kezdte 1990-ben, majd 1993-tól Egyetemünk hallgatója. Másodéves kora óta a POTE, majd a SZOTE Anatómiai Intézetében végez TDK munkát.

Mikor határozta el, hogy orvos leszel?

Gyermekkoromtól fogva vonzott a tudomány és fantasztikum világa. Kedvenc olvasmányaim Jules Verne regényei voltak. Minden érdekelt, ami a természettel, technikával kapcsolatos, főként ha rejtélyes is volt. Kisiskolás voltam, mikor megtetszett az orvosi hivatás s ezt követően már – ennek szellemében – „egyenes” volt az út. Így kerültem Somogy megye legjobb gimnáziumába, ahol kiváló kémia és biológia tanárainak, Kontra Józsefnek és Matuszka Józsefnek, köszönhetem az OKTV-sikert. Erre a versenyre egyetemi tankönyvekből készültem, mely a kezdeti egyetemi tanulmányaimban sokat kamatozott.

Miért jöttél át Pécsről Szegedre?

A témavezetőmet, Dr. Liposits Zsoltot 1993-ban kinevezték a SZOTE Anatómiai Intézetének igazgatójává. Ő a pécsi kutató-

csoportja valamennyi tagjának – így nekem is – azt a megtisztelő ajánlatot tette, hogy tartunk vele Szegedre. Mindannyian elfogadtuk az ajánlatát...

Miben más Szeged mint Pécs?

Úgy érzem részemről korrekt összehasonlítás csak a TDK vonatkozásában tehető. Pécsen nagyon tetszett, hogy sok volt a szabadidőm, s rengeteget tudtam a laborban dolgozni. Itt széttagoltabb az órarend, a diákoknak sokszor késő este is órájuk van. Így nagyon nehéz már a reguláris órákra is felkészülni, nemhogy egy hatórás kísérletbe belekezdeni. Az viszont kétségtelen előny Szegeden, hogy sokkal több a lehetőség. Egyre több modern műszer és sok kiváló kutató csábítja a tudomány világába bekapcsolódni vágyó diákokat. Nem véletlen, hogy mind az alaptudományok, mind a klinikum terén a SZOTE Magyarországon és nemzetközileg egyaránt elismert, dinamikusan fejlődő egyetem.

Honnan származik az anatómia iránti vonzalmad?

Pécsen Liposits adjunktus úr volt a gyakorlatvezetőm. Egyre több boncolnivalót bízott rám, így kénytelen voltam

minden órára alaposan felkészülni, hogy a feladatnak eleget tudjak tenni. A tetemet boncolva mélyebb tudáshoz jutottam. A szövettannal soha nem volt gondom, hisz annak alapjait már az OKTV-re elsajátítottam. Je-

7. évfolyam 2–3. szám

lesre sikerült a szigorlatom és gyakorlatvezetőm meghívott a kutatócsoportjába. Neuroendokrinológiával foglalkozunk, fő kutatási területünk a köztiagy hypophyseotroph rendszereit szabályozó idegi és humorális mechanizmusok tanulmányozása funkcionális és morfológiai módszerekkel. Ezek közül én egy egészen újat, az 1983 után felfedezett galaninerg rendszert kezdtem tanulmányozni. A „kedvcsináló” irodalmat még professzor úrtól kaptam, ma már egyedül „vadászom”, főleg a medline rendszerben.

Mi a te érdemed a kutatásban?

A hypophyseotroph idegsejtek adrenerg beidegzését több rendszer esetében már korábban kimutatták. Arra voltunk kíváncsiak, hogy a galaninerg rendszer esetében is fennáll-e ez a jelenség. Munkám során végül sikerült is igazolnom feltevésünket.

Mióta folytatod ezt a kutatást?

Gyakorlatilag négy éve. A fénymikroszkópos kettős jelöléseket még Pécsen elvégeztem és belekezdtem az elektronmikroszkópos metodika elsajátításába. Első díjat nyertem az országos TDK konferencián 1993-ban, majd egy évre rá Gdanskban – már a SZOTE színeiben – egy nemzetközi diák konferencián második lettem. Utóbbi esetben természetesen angolul kellett előadnom. Szegeden a laboratóriumok kiépítésének kezdeti nehézségei – melyből munkacsoportunk valamennyi tagja kivette a részét – kicsit hátráltatták a kutatómunkát, így az elektronmikroszkópos vizsgálatokkal csak az elmúlt év végére sikerült eredményeket felmutatnom. Nagyon örülök annak, hogy a négy évvel ezelőtti célkitűzést, a kettős elektronmikroszkópos immunjelölés elsajátítását és annak alkalmazását sikerült véghezvinnem.

Mi lesz a továbblépés a vizsgálatban?

Eddig egy modell-állaton, patkányon végeztem a kísérleteket. Nagy előrelépés lenne, ha a galaninerg és adrenerg rendszerek kapcsolatát emberi agyban is sikerülne kimutatnom.

Most VI. éves vagy. Mihez kezdesz ha végzel?

Természetesen szeretném folytatni a kutatást, mint már a SZOTE Anatómiai Intézetének munkatársa. A következő célkitűzésem, hogy három éven belül megszerezsem a PhD-fokozatot. Demonstrátorként jelenleg is az Anatómiai Intézet oktatóinak sorába tartozom és az oktatómunkát a jövőben is folytatni fogom. Sok örömet lelek az oktatásban. A mostani TDK-előadásomban is rengeteget segített a több éves oktatói tapasztalat.

Tervezel a közeljövőben külföldi tanulmányutat?

Úgy érzem, még Intézetem belül is rengeteg tanulnivalóm akad. Az immuncitokémiai és elektronmikroszkópos laboratóriumaink mellett nemrégiben kezdte meg munkáját az *in situ* hibridizációval is foglalkozó molekuláris neurobiológiai kutatócsoport. A közeljövőben nagyon szeretném elsajátítani ezt a jelenleg széles körben alkalmazott új vizsgáló-eljárást. Pillanatnyilag kiépítés alatt áll az Intézet elektrofiziológiai és sejtenyésztő laboratóriuma. Ha elkészülnek, ezek munkájába is szívesen bepillantának. Ezt követően szeretném kihasználni Intézetünk széleskörű nemzetközi kapcsolatainak egyikét, hogy tudásomat tovább gyarapítsam és új módszert sajátítsak el külföldi tanulmányút során.

Van-e példaképed?

Olyan, akire mindenben szeretnék hasonlítani nincs. Viszont büszke vagyok rá, hogy Lenhossék Mihály, Apáthy István és Szentágothai János professzorok munkásságával megalapozott és nemzetközileg elismert magyar idegkutatás munkájába bekapcsolódhattam és a jövőben talán én is hozzájárulhatok e hírnév öregbítéséhez. Köszönettel tartozom Liposits professzor úrnak és a munkacsoport valamennyi tagjának, hogy munkám során mindvégig támogattak, s nem utolsósorban szüleimnek, akik egyáltalán orvosgyetemi tanulmányaimat lehetővé tették és a jól elvégzett, alapos munka megbecsülésének szellemében neveltek fel.

Jegyzőkönyv

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem 1996. február 13-án tartott üléséről

1. Napirendi pont

Rektori dícséret átadása. A rektor dícséretet ad át Maróti Györgynének (Élettan Intézet), aki bátor magatartásával vagyon elleni bűncselekményt akadályozott meg.

2. Napirendi pont

Alláspályázatok elbírálásának menetrendje, bíráló bizottságok összetétele. Az Egyetemi Tanács a Bíráló Bizottságok – Tudományos Bizottság által – beterjesztett összetételét egy kivétellel – az Urológiai Klinikára érkezett pályázat bíráló bizottságába Dr. Baradnay Gyula főorvost (Szegei Kórház) is delegálta – egyhangún elfogadta.

Tanszékvezető egyetemi tanári pályázatok:

Orvosi Genetikai Intézet: Dr. Szabad János (elnök), Dr. László Aranka, Dr. Duda Ernő.

Családorvosi Intézet: Dr. Csanády Miklós (elnök), Dr. Lonovics János, Dr. Janka Zoltán.

Urológiai Klinika: Dr. Balogh Ádám (elnök), Dr. Baradnai Gyula, Dr. Gellén János, Dr. Sonkodi Sándor.

Egyetemi tanári pályázat vezetői megbízással:

Központi Izotópdiaosztikai Laboratórium: Dr. Bodosi Mihály (elnök), Dr. Lonovics János, Dr. Kraszkó Pál.

Egyetemi tanári pályázat:

Szívsebészeti Önálló Osztály: Dr. Csanády Miklós (elnök), Dr. Füzesi Kristóf, Dr. Rudas László.

Gyermekgyógyászati Klinika: Dr. Kovács László (elnök), Dr. Julesz János, Dr. Vetró Ágnes.

Sebészeti Klinika: Dr. Bodosi Mihály (elnök), Dr. Simonka János Aurél, Dr. Méray Judit.

Mikrobiológiai Intézet: Dr. Nagy Erzsébet (elnök), Dr. Lázár György, Dr. Jancsó Gábor.

Gyógynövény- és Drogismeret: Dr. Bernáth Gábor, Dr. Erős István, Dr. Falkay György.

Tudományos tanácsadói pályázat:

Gyermekklinika: Dr. Pintér Sándor (elnök), Dr. Falkay György, Dr. Lázár György.

Egyetemi docensi pályázatok:

Mikrobiológiai Intézet: Dr. Pusztai Erzsébet (elnök), Dr. Molnár József, Dr. Tóth Gábor.

Biokémiai Intézet: Dr. Dux László (elnök), Dr. Horváth László (SZBK), Dr. Latzkovits László.

Kórélettani Intézet: Dr. Telegdy Gyula (elnök), Dr. Julesz János, Dr. Szarvas Ferenc.

Orvosi Biológiai Intézet: Dr. Szabad János (elnök), Dr. László Aranka, Dr. Duda Ernő.

7. évfolyam 2–3. szám

Igazságügyi Orvostani Intézet: Dr. Varga Tibor (elnök), Dr. Mikó Tivadar, Dr. Dési Illés.

II. sz. Belgyógyászati Klinika: Dr. Csanády Miklós (elnök), Dr. Szarvas Ferenc, Dr. Julesz János.

I. sz. Belgyógyászati Klinika: Dr. Lonovics János (elnök), Dr. Csanády Miklós, Dr. Janka Zoltán.

Gyermekgyógyászati Klinika: Dr. Pintér Sándor (elnök), Dr. Gellén János, Dr. Gál György.

Főiskolai docensi pályázat:

Ápolástani Tanszék: Dr. Szél Éva (elnök), Dr. Mészáros Tamás, Dr. Dési Illés.

A pályázatok elbírálásának menetrendjét az Egyetemi Tanács egyhangúan tudomásul vette

Bemutakozó előadások:

Dr. Pávics László (Központi Izotópdiganosztikai Laboratórium): Agyi SPECT vizsgálatok epilepsziában – 1996. febr. 29. (csütörtök) 13–14 óra, Új Klinika tanterme.

Dr. Szabó János (Orvosi Genetikai Intézet): Domináns öröklődő betegségek – 1996. február 28. (szerda) 12–13 óra, Oktatási Épület tanterme.

Dr. Korányi László (Orvosi Genetikai Intézet): Recesszív betegségek és diagnosztikájuk – 1996. március 6. (szerda) 12–13 óra, Oktatási Épület tanterme.

Dr. Hajnal Ferenc (Családorvosi Intézet): Családorvosi ismeretek – 1996. február 28. (szerda) 17–19 óra, II. Bel-Bőrklinika tanterme.

Testületi ülések:

Tanszékvezetői Testület: 1996. március 7. (csütörtök) 14 óra, Új Klinika tanterme.

Tanári Testület: 1996. március 7. (csütörtök) 15 óra, Új Klinika tanterme. Bemutakozó előadások

ÁOK Kari Tanács: 1996. március 11. (hétfő) 14 óra, Dékáni Hivatalok tanácskozóterme.

Egyetemi Tanács: 1996. március 12. (kedd) 14 óra, JATE Tanácsterem.

3. Napirendi pont

Az 1996. évi költségvetési előirányzat felhasználásának tervezete. A beterveztett tervezethez hozzászólt

- a. Babai László (HÖK támogatásának emelése)
- b. Dr. Szemere György (Genetikai Intézet támogatása)
- c. Dr. Dobozy Attila (klinikai céltámogatások, takarítások összege, OEP támogatások, egyéb központi kiadások, tekintse az Egyetemi tanács a jelenlegi költségvetést ideiglenesnek és készüljön egy teljesítményarányos elosztást tükröző költségvetés)
- d. Dr. Csanády Miklós (II. Belklinika költségvetése)
- e. Dr. Falkay György (elméleti intézetek költségvetése)
- f. Dr. Telegdy Gyula (kutatási tevékenység támogatása, „egyéb” rovatok tartalma, GI szoftver-hardver fejlesztése, újonnan létrehozott irodák – pl. Pályázati iroda – működtetése, elméleti intézetek feladatarányos költségvetése, a beterveztett tervezet ideiglenes költségvetésnek tekintendő)
- g. Dr. Hampel György (az osztott hitelt teljesen újra kell dolgozni, ha a teljesítményarányos feltételt meg kívánjuk valósítani)

- h. Benke Csaba (bevételeknél hol szerepelnek a tandíjbevételek)
- i. Dr. Jancsó Gábor (elméleti intézetek költségvetése alacsony, kutatási pénzek értékcsökkenése)
- j. Dr. Stájer Géza (kliniai költségvetés nem tükrözi a valóságot – szakértőknek kellene résztvenniük a kidolgozásában)
- k. Dr. Dux László (oktatási költségek csökkennek a FEFA, PHARE pályázatok lejártával)

Az Egyetemi Tanács a költségvetés átdolgozására a következő Bizottságot bízta meg: Dr. Dobozy Attila (elnök), Babai László, Balog Viktor, Dr. Hampel György, Dr. Mari Albert, Polyák Nyina, Dr. Stájer Géza, Dr. Szemere György, Dr. Szél Éva, Dr. Telegdy Gyula. A bizottság javaslatát az Egyetemi Tanács következő ülésére készítse el. A Gazdasági Igazgatóság a betervezett tervezet, mint ideiglenesen elfogadott költségvetés alapján viszi az egyetem gazdasági tevékenységét.

Az Egyetemi Tanács a javaslatot nyílt, egyhangú szavazással elfogadta.

4. Napirendi pont

Gyógyszeranalitikai Tanszék oktatási feladatai és működési feltételei. Dr. Papp Gyula ismertette az *ad hoc* bizottság jegyzőkönyvét, mely szrint az egyetem biztosítja az Alzheimer Kutatócsoport alapvető működését. A rendelkezésre bocsájtott területen az Analitikai Tanszék kialakításának első lépése megvalósítható. A rektor felhatalmazást kap arra, hogy a Gyógyszerészkar vezetőivel való konzultáció eredményétől függően megbízott vezetőt jelöljön ki. A tanszék vezetésére jövő tanévben pályázatot kell kiírni. Az elektronmikroszkóp működtetéséről való állásfoglalási javaslat kidolgozásával Dr. Jancsó Gábort és Dr. Janka Zoltánt bízta meg az Egyetemi Tanács. Az atomabszorpciós spektrométert az Analitikai Tanszék keretében találja az Egyetemi Tanács megnyugtatónak üzemeltetni. A műszerek működtetése és a szolgáltatások tekintetében a szakemberek (megbízott vezető, szolgáltatások eddigi igénybevevői, stb.) dolgozzanak ki tervezetet és tájékoztassák az Egyetemi Tanácsot.

5. Napirendi pont

Javaslat munkahelyi pótlék bevezetésére a Traumatológiai Klinikán. Az Egyetemi Tanács a Traumatológiai Klinikán dolgozók terhelését elismeri, de a Klinika nem az egyetlen a betegellátás területén. Ugyanakkor az elméleti intézetek részére az Egyetemi Tanács novemberben kötelezettséget vállalt a veszélyességi pótlék biztosítási érdekében. A fentiek alapján az ügyeleti díj emelését az Egyetemi Tanács 0 igen, 10 tartózkodással elvetette.

A Tanszékvezetői Testületen felvetődött a nyelvpótlék biztosítása. A nyelvpótlékre jogosító munkakörök meghatározására az Egyetemi Tanács a következő *ad hoc* bizottságot bízta meg: Dr. Telegdy Gyula (elnök), Dr. Praefort László, Somlóné Laczkó Marianna, Dr. Thurzó László. A bizottságat javaslatát a következő tanácsülésre dolgozza ki.

6. Napirendi pont

Tájékoztató az Universitas együttműködés jövőjéről. Az integráció tekintetében Szegeden a Hittudományi Főiskola és a Zeneművészeti Főiskola nem kíván szorosan integrálódni. Eddig két nézet került leírásra: Dr. Mészáros Rezső és Dr. Fráter Loránd készített javaslatot. Ezek még munkaanyagok, azért nem kerültek intézményi tanácsok elé. A közös javaslat kidolgozása folyamatban van. A javaslat végleges kidolgozásakor ajánlatos a Hallgatói Önkormányzat jelenléte és véleményének kikérése. Az Egyetemi Tanács a tájékoztatót tudomásul vette.

7. évfolyam 2–3. szám

7. Napirendi pont

Bejelentések

- a. Orvosegyetemek Szakszervezeti Szövetsége tájékoztatja az egyetemeket, hogy az Érdekegyeztető Tanács napirendjén szereplő közalkalmazotti béremelésről szóló megegyezést nem írta alá, és kéri az egyetemek támogató nyilatkozatát. A Rektor a Szakszervezettel konzultálva készítsen egy állásfoglalás-tervezetet.
- b. „Az egyetem amint a jogszabály lehetővé teszi az APEI-nél lépéseket tesz az adóelőleg csökkentése érdekében” – válaszolta Balog Viktor Dr. Jancsó Gábor kérdésére. Jogszabály hiányában – a napilapokban történt közlés ellenére – a március elején valószínűleg nem tudjuk visszafizetni a levont adóelőleget.
- c. Az egyetem Higiénikus Bizottsága a higiénikus keret emelését javasolja.
- d. Dr. Szalay István tájékoztatta az egyetemet, hogy az egyetem városi kitüntetésekre tett felterjesztéseit továbbította a megfelelő bizottságoknak.
- e. A Fitness klub befejezése a főmérnök betervezése alapján – aki szabadságára való tekintettel kimentette magát az ülésről – 33,8 millió költségvetéssel befejezhető lenne. Szerződés nincs aláírva, de a kollégiumban lakó hallgatók tájékoztatása szerint jelenleg folyik a kivitelezési munka. A mb. gazdasági főigazgató tájékoztatása szerint az ok valószínű az, hogy február 1-jei kezdéssel és júniusi befejezéssel szólna a megállapodás. A rektor javasolja, hogy ha az Egyetemi Tanács a sportsarnokra tervezett 20 milliót erre a célra fordítja, akkor talán befejezhető lenne a beruházás. A kivitelezés áttekintésében Dr. Benedek György (elnök), Dr. Bor Pál és Ördög István összetételű *ad hoc* bizottságot bízta meg az Egyetemi Tanács. A bizottság jelentését az Egyetemi Tanács a következő ülésén tárgyalja. Addig a fenti szerződés nem kerülhet aláírásra. Nyílt szavazáson a beruházás folytatása ellen 8, mellette 11 szavazat született, 8 fő tartózkodott.
- f. 1997-ben lenne az Egyetem 125 éves, ha az alapítást Kolozsvári Egyetem alapításától, 1872-től számítjuk. A JATE 1996-ban megünnepli a szegedi felsőoktatás megkezdésének 75. évfordulóját, de résztvenne egy ilyen ünnepségen. Az Egyetemi Tanács a szervezés megkezdését egy *ad hoc* bizottságot bíz meg, melynek tagjai a rektor, rektorhelyettesek és a dékánok.
- g. A Könyvtári Bizottságot Dr. Mikó Tivadar elnök összeállította és a következő tagokra tesz javaslatot: Dr. Duda Ernő, Dr. Farkas Gyula, Dr. Fülöp Ferenc, Dr. Falkay György, Dr. Liposits Zsolt, Dr. Vécsei László. Az Egyetemi Tanács a bizottság összetételét tudomásul vette.
- h. Dr. Praefort László ismerteti Bokros Lajosnak, valamint Csehák Juditnak a Parlament Egészségügyi Bizottsága elnökének a pénzügyminiszter TV interjúja kapcsán írt levelét.
- i. A térítéses képzésben résztvevők rossz helyzetben vannak az adóelőleg levonása miatt, ezért Dr. Praefort László javasolja, hogy a térítéses képzésben való részvételi szerződést az érintettek mondják fel a jogszabályi rendezés megjelenéséig.
- j. Dr. Fülöp Ferenc szóvá tette, hogy ugyan a fizetési jegyzék zárt úrlapon érkezik a szervezeti egységekbe, de az éves adóösszesítést nyitott papíron kézbesítette a Gazdasági Igazgatóság. A mb. gazdasági főigazgató elismerte a hibát és a borítékok magas árával magyarázta kézbesítés módját. A rektor a főkönyvelőt kéri, hogy a jövőben hasonló esetek elkerülhetők legyenek.
- k. Dr. Jancsó Gábor érdeklődésére Balog Viktor tájékoztatja az Egyetemi Tanácsot, hogy a SZOTE Klub bérlőjével felmondták a bérleti szerződést. A továbbiak jogi úton – várhatóan megegyezéssel – rendeződik a kérdés.

Az ETT Plenumának állásfoglalása az orvosegyetemek helyzetéről 1996 február

Az Egészségügyi Tudományos Tanács 1995. márciusában megtárgyalta az orvostudományi egyetemek helyzetét és állásfoglalását nyilvánosságra hozta. Az ETT Plenumának állásfoglalásával egyetértett a Magyar Orvosi Kamara, az MTA Orvosi Osztálya elnöke, a MOTESZ elnöke, az OEP elnökének képviselője. A tárca vezetésének egyetértését jelzi, hogy az állásfoglalás bekerült a tárca „Egészségügy korszerűsítésének programja”-ba. A Művelődési Minisztérium illetékes vezetői megköszönték az állásfoglalást és jelezték, hogy további munkájukban figyelembe veszik az abban foglaltakat. Az elmúlt közel egy év során azonban az orvosegyetemek helyzetének bizonytalansága tovább növekedett. Az ETT a korábbi állásfoglalásával összhangban a következőket javasolja megfontolásra:

A magyar felsőoktatási intézményeknél jelenleg a felsőoktatási törvény, a közalkalmazotti törvény, az államháztartási törvény végrehajtása jelentős problémákkal jár. Az orvosegyetemek ezen túlmenően is sajátos helyzetben vannak. Három funkciót töltenek be: betegellátás, kutatás-fejlesztés, oktatás. Ez a három ma külön-külön finanszírozott funkció szoros egységet képez.

1. Betegellátás

A magyar orvosegyetemek betegellátó funkciója egyidős az egyetemek alapításával. Magyarországon ez az egyetemforma alakult ki több mint 225 évvel ezelőtt és ez létezik ma is, hasonlóan a civilizált világ – elsősorban Európa – jelentős részéhez / Németország, Franciaország stb./ A klinikák klinikai oktató tevékenységükkel a preklinikai képzést is jelentős módon befolyásolják, a progresszív, valamint a regionális betegellátás központjai. Az orvostudományi egyetemek a technikai felszereltség, a szakmai orvos-oktatási felkészültség is iskolateremtő hagyományai alapján évtizedek óta a progresszív betegellátás pótolhatatlan csúcsintézményei. Funkciójuk az orvosképzésben bővül és a graduális képzés mellett kulcsszerepük van a szakképzésben és továbbképzésben. A klinikák köré szerveződik az oktatókórházak hálózata, amely a gyakorlati oktatás, szakképzés, továbbképzés kiegészítő bázisa.

2. Kutatás – fejlesztés

A kutatás-fejlesztés az egészségügyben is állami feladatvállalást igényel a világ összes fejlett országához hasonlóan. Az egészségügy legfőbb kutató fejlesztő helyei Magyarországon az orvosegyetemek – az ilyen irányú tevékenység kb. 75%-ban az orvosegyetemeken történik. Ez a tevékenység itt folytatható a leghatékonyabban, mert az elméleti és a klinikai felkészültség egy szervezetben belül áll rendelkezésre, az ágazat nem rendelkezik kutató intézetekkel.

Egy kis ország egészségügyében az adaptációs kutatásoknak különösen nagy a jelentősége. Az elmúlt időszak tapasztalatai szerint az egyetemi klinikák az elsődleges befogadói az új diagnosztikus és terápiás eljárásoknak. Egyetemeinken a szakemberek kiterjedt nemzetközi kapcsolata negymértékben hozzájárul ahhoz, hogy az újonnan beszerzett korszerű műszerek és

7. évfolyam 2–3. szám

eszközök munkába állítása várakozás nélkül, eredményesen történhet meg és kerülhet aztán országos, illetve regionális alkalmazásra.

Az orvostudományi kutatás Magyarországon sikerágazat. Az ország nemzetközi szintű tudományos teljesítményének közel 50%-át az egészségügyi kutatások adják. Ezt minden túlzás nélkül minősíthetjük a nemzeti tudományos érték jelentős részének. A felsőoktatás fejlesztési elképzeléseit összefoglaló tervzetben lévő interdisciplináris kutatásokat az orvosegyetemek régóta megvalósítják, nemzetközi szintű publikációs aktivitásuk a régiók tudományegyetemei teljesítményének mintegy kétszerese.

3. Oktatás

Oktatni csak megfelelően felkészült alkalmas oktatóállománnyal lehet. Alkalmas oktató állomány elképzelhetetlen az orvosegyetemek betegellátó és kutató-fejlesztő tevékenysége nélkül. Az orvosegyetemeken jelenleg idegen nyelven 2000 külföldi hallgató tanul. A magyar orvosegyetemi diplomát Európa olyan mértékadó országaiban mint pl. Németország, Nagy-Britannia stb. elfogadják.

Megállapítható ennek alapján, hogy a hazai orvosegyetemek képzési rendszere elismert, és alapjaiban ma is megfelel azoknak az elképzeléseknek, amelyeket a felsőoktatási integrációs elképzelések a graduális képzésben távlati célként kitűznek.

Az orvostovábbképzés, ami ma a fejlett világ országaiban már kötelező feltétel, nálunk még nem megfelelően szervezett. Számos betegség kezelésében szinte ötvenként jelentős változások történnek, amiket több orvos nem követ, így nem is alkalmaz. Az orvosegyetem az egész életen át tartó orvosképzéssel kell, hogy megfeleljen a lakosság szolgálatának.

Az elméleti és klinikai képzés egységet alkot. A klinikai orientáció már az oktatás első évében megjelenik, az elméleti képzés szükségessége a felsőbb években visszatér.

Az orvosegyetemeken mind a klinikák, mind külön elméleti intézetek mindig voltak. A tudományegyetemek orvosi fakultásain 1951 előtt jött létre az az elméleti intézeti és klinikai struktúra 95%-a, ami megfelel a mai helyzetnek. Az elméleti intézetek beolvasztása a tudományegyetemekbe, illetve a klinikák oktató kórházakká alakítása azt jelentené, hogy kimondanánk az átalakítással az orvosegyetemek megszüntetését. Soha nem volt és szakszerűtlen állapotot eredményezne. Kérdés, hogy az ország jelen egészségi állapotában ez cél-e?

4. Finanszírozás

A betegellátást az egyetemi klinikákon is az OEP finanszírozza. Az egészségügyi finanszírozási rendszer még sok ponton vitatott, az egyetemek klinikái súlyos hiányokkal küzdenek. A kutatás-fejlesztés finanszírozása, tekintettel az állami dominanciára, arra a tárcára kell, hogy tartozzon, amely az ágazatért, konkrétan a lakosság betegellátásáért kormányzati felelősséggel bír. Ez jelenleg a Népjóléti Minisztérium. Hasonló az ágazati felelőssége a felsőfokú szakemberképzés és kutatásszervezés tekintetében a Földművelődésügyi Minisztériumnak is. Nincsenek ilyen gondok a HM, BM-nél, mivel felsőoktatási intézményei nem kerültek át a Művelődési Minisztériumhoz. Ezek a problémák az új felsőoktatási törvény (1993.) megalkotása óta jelentkeznek, a megoldására tervezett jogszabályok késnek.

Az oktató funkció finanszírozása a Művelődési Minisztérium feladata. A normatív finanszírozás gyakorlati haszna nem vonható kétségbe. A hallgatói létszám azonban nem

egyedüli mutatója egy egyetem teljesítményének, és főleg nem minőségi mutatója. Vitatható továbbá, hogy egységes normatívák (óraszám, kutatás, stb.) alkalmazhatók egészen különböző profilú és funkciójú egyetemek esetében. A jelen reform azonban nem fejlesztésnek, hanem újra elosztásnak tűnik, amennyiben elveiben ismeretlen módon kialakított arányok alapján az orvosegyetemek költségeit csökkentik, és ebből a többiekét növelik. Tekintettel arra, hogy a jelen felsőoktatási törvényben az FTT inkább érdekegyeztetési, mintsem szakmai fórum, ezért nyilvánvaló, hogy „demokratikus” alapon ez a csökkentés probléma nélkül legitimizálható az egyébként is alulfinanszírozott rendszerben. A bekerülési költséget figyelembe nem vevő nivellálási törekvések helyrehozhatatlan kárt okozhatnak. A normatív finanszírozási elképzelésekben több koncepcionális hiba van. Ezek közül is kiemelkedik, hogy nem veszi figyelembe az egyetemek Európai Chartájában meghatározott kutatási funkciót. A mai elképzelésekben ez minden egyetemen egységesen 25% lenne, amit ha az orvosegyetemen is megvalósítanak, akkor ez az egész ágazati kutató fejlesztési tevékenységet alapjaiban megrendíti.

5. Szövetség

Az orvosegyetemek lehetőségei az egyetemek szövetségében bővíthetnek. Az országos trendek szerint az orvosegyetemek a szóbajövő különböző társegyetemekkel koncepciókat alakítanak ki szövetségek létrehozására.

A szövetségi formai koncepción belül az orvosegyetemek rendhagyó helyzete több okból adódik:

- (i) a klinikák léte és finanszírozási sajátosságai;
- (ii) Az elméleti és klinikai tárgyak az elmúlt évtizedekben tovább specializálódtak, így nem átjárhatók más egyetemek tanszékein oktatott tárgyakkal;
- (iii) A képzés jellegében adódik, hogy a klasszikus kredit rendszer csak igen leszűkítve alkalmazható inkább a felsőbb évfolyamokban;
- (iv) A szakképzés, továbbképzés finanszírozása, az oktatás nem ér véget a graduális képzéssel.

Összefoglalva:

1. Az ETT Plénuma egyetért az 1993. évi LXXX. tv. módosításának szükségességével és az egyetemi szövetség koncepciójával.

2. Az orvosképzés szempontjából azonban alapvetően szükséges az orvosegyetemek jelen szerkezeti egységének – elméleti intézetek és klinikák – kari tagozódásának megtartása.

3. Ha az orvosegyetemek egyetemi szövetségekhez csatlakoznak, meg kell őrizni szakmai autonómiájukat. Törvényi szinten kell az ezt lehetővé tevő eszközrendszert és jogi szabályozottságot, mert Magyarországon célszerű, ha ez egységes elvek szerint valósul meg.

4. Az orvosegyetemek, mint oktatási funkciót betöltő intézmények, az MKM ebből adódó tulajdonosi jogai és kötelezettségei mellett gyógyító-megelőző és kutató-fejlesztő tevékenységet folytatnak, amiért kormányzati felelősséget a Népjóléti Minisztérium visel. Magyarországon az egyetemek és a ráépült országos intézeti tanszékek az egészségügyi ágazat legfontosabb kutató fejlesztő helyei. Az ország stratégiai érdeke, hogy az egészségügyért felelős kormányzati szerv ne maradjon eszközrendszer nélkül. A gyógyító-megelőző és kutató-fejlesztés ágazati irányítását és finanszírozását a Népjóléti Minisztériumnak kell ellátnia az OEP-en keresztül, illetve közvetlenül.

7. évfolyam 2–3. szám

5. Az oktatás normatív finanszírozási rendszerében a graduális hallgatói létszám az orvosegyetemek oktatási tevékenységének nem kizárólagos mutatója. Ezen túlmenően az orvosegyetemek nemzetközi normáknak és országos ágazati szempontoknak megfelelő többi funkciója – szakképzés, továbbképzés, betegellátás, kutatás-fejlesztés – nem hagyható figyelmen kívül, és finanszírozása is megoldatlan.

6. Az ETT Plénuma egyetért az MTA Orvosi Osztályának ezzel kapcsolatos álláspontjával.

7. Az ETT Plénuma felajánlja, hogy az orvosegyetemek közötti koordináló tevékenységet az ETT Felsőoktatási Bizottsága ellátja.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS PRO RENOVANDA CULTURA HUNGARIAE ALAPÍTVÁNY

Pályázat csoportos diákcserék támogatására

Pályázhatnak felsőoktatási intézmények, illetve azok tanszékei, intézetei, amelyek legalább kéthetes csoportos szakmai tanulmányút tényleges diákcseré (graduális hallgatók küldése és fogadás) formájában történő megvalósításának költségeihez kérik a támogatást. Az 1996. év során kiutazó magyar hallgatók útiköltségeihez és a diákcseré keretében érkező külföldi hallgatók magyarországi tartózkodási költségeihez pályázható támogatás.

A támogatás feltétele, hogy a hallgatók küldő személye (mind a magyar, mind a külföldi partner) a szakmai tanulmányutat a hallgatók felsőfokú tanulmányi kötelezettségeinek teljesítése részeként ismerje el, és a cserére érkező külföldi hallgatók résztanulmányaikat a partner magyar felsőoktatási intézménynél folytassák.

A pályázathoz csatolni kell:

- a külföldi résztanulmányok hazai elismerésére vonatkozó dokumentumokat,
- a partnerintézmények által visszaigazolt külföldi és magyar szakmai programot.

Diákok a tudományért szakalapítvány

A szakalapítvány célja a felsőoktatásban kiemelkedő tudományos teljesítményt elért fiatalok alkotó, tudományos tevékenységének segítése.

Pályázatokat

- elsősorban az egyéni és a csoportos hallgatói kutatómunka;
- valamint más alapítványi pályázati jogosultság hiányában bel- és külföldi tanulmányutakon, konferenciákon való aktív részvétel forrasköltségeinek (részvételi díj, utazás, szállás);
- továbbá kivételes esetben és egyszeri alkalommal, hallgatók közreműködésével készült tudományos publikációk megjelentetésének támogatására fogadunk el.

(A szakalapítvány szerény anyagi lehetőségei miatt a támogatás mértéke csak kivételes esetben haladhatja meg a 100.000 Ft összeghatárt.)

Pályázati támogatásban részesülhetnek: a felsőoktatásban dokumentáltan eredményes tudományos tevékenységet felmutató magyarországi egyetemen vagy főiskolán nappali tagozatos formában tanuló egyetemisták és főiskolások. A Pro Scientia-érmert elnyert fiatalok kedvezménye, hogy a végzést követő naptári évben még kaphatnak pályázati támogatást.

A pályázati anyagnak tartalmaznia kell a kutatási terv rövid (legalább 1, legfeljebb 3 oldal terjedelmű) összefoglalását, részletes költségtervet, a pályázó szakmai életrajzát, tudományos előéletére vonatkozóan pedig publikációs jegyzéket, és a munkásságát reprezentáló dolgozat, illetve kiadvány másolatát.

Amennyiben konferenciára, külföldi tanulmányúthoz kér támogatást, a dokumentumokat (pl. előadás, posztere kivonatát, annak elfogadását, a konferencia tematikáját, illetve meghívóját, valamint a munkanyelv ismeretének szintjére utaló hivatalos iratot, nyelvvizsga-bizonyítvány másolatát, stb.) mellékelje.

A pályázat benyújtásának határideje folyamatos, azonban az elbírálás évente két alkalommal történik. A szakkuratórium a március 31-ig beérkezett pályázatokat áprilisban, a szeptember 30-ig beérkezett pályázatokat októberben értékeli.

Egyetemi diáksportért szakalapítvány

Célja: az egyetemi versenysport működési feltételeinek javítása. Létesítmény építést, infrastrukturális fejlesztést nem tudunk támogatni.

Pályázhatnak: azon felsőoktatási intézmények sportegyesületei (DSE-k, DSK-k is), amelyek csapatsportokban OB I., OB II., (NB I., NB II.) együttessel rendelkeznek, egyedi sportágakban első- vagy másodosztályú versenyzőket foglalkoztatnak.

A pályázatnak tartalmaznia kell: az együttesek 1995. évi bajnoki helyezését, illetve a szakosztályi tevékenység főbb adatait, a kért támogatás részletes számszaki indoklását.

A pályázat benyújtásának határideje: 1996. március 31.

Pályázati űrlap igényelhető az Alapítvány titkárságán (1146 Budapest, Ajtösi Dürer sor 19–21), személyesen a recepción, vagy postai úton, nagyalakú A/4-es felbélyegzett válaszböríték küldésével.

Tel: 343–3913 hétfőtől-csütörtökig 10-től 15 óráig, pénteken 10-től 12 óráig.

SZOTE HÍREK SZOTE HÍREK

– Dr. BERNÁTH GÁBOR tanszékvezető egyetemi tanárt a KLTE Természettudományi Kara Habilitációs Bizottsága újabb három évre tagjául választotta.

– Dr. BERNÁTH GÁBOR tanszékvezető egyetemi tanárt a Journal of Heterocyclic

Chemistry amerikai kiadású folyóirat Editorial Board tagjául választották.

– Dr. VÉGH MIHÁLY, a SZOTE Szemészeti Klinikájának adjunktusa, a Kontaktológiai Oktatók Nemzetközi Társaságának Párizsban 1996. január 20-án megrendezésre

7. évfolyam 2–3. szám

került vezetőségi ülésén a társaság kelet-európai referenseként vett részt.

– Dr. KORÁNYI LÁSZLÓ, az orvostudomány kandidátusa a 1996. március 5-én megtartotta habilitációs előadását, tantermi előadásának címe: „Recesszív betegségek és diagnózisuk” valamint „Dominant diseases”.

– **Habilitációs előadásokat tartanak:**

Dr. UNGÁR LÁSZLÓ az orvostudomány kandidátusa :

Tantermi előadásának címe: „A petefészekrák kezelésének dilemmái” valamint „Diagnosis and treatment of vulva cancer”

Előadásának helye és ideje: 1996. március 29. 10.00 (magyar ea.), valamint 11.00 óra a SZOTE Szülészeti Klinika előadótermében

A tudományos előadás címe: „A sugárkezelés után kiújult méhnyakrák kezelése”

Az előadás helye és ideje: 1996. március 29. 12.00, a SZOTE Szülészeti Klinika előadótermében.

Dr. PRÁGAI BÉLA az orvostudomány kandidátusa:

Tantermi előadásának címe: „Orthomyxoviridae”.

Az előadás helye és ideje: 1996. március 25. 13.00 óra (magyar ea.), valamint 14.00 óra (angol ea.) a SZOTE Oktatástechnikai Épület nagy előadótermében.

A tudományos előadás címe: „Hepatitis C vírus poliprotein érése”.

Az előadás helye és ideje: 1996. március 25. 11.00 óra, a SZOTE Mikrobiológiai Intézet könyvtára.

Dr. MESTER JÁNOS az orvostudomány kandidátusa:

Magyar nyelvű tantermi előadásának címe: „Nukleáris kardiológiai módszerek alkalmazása”

Az előadás helye és ideje: 1996. március 18. 10.00 óra, a SZOTE II. sz. Belgyógyászati Klinika tanterme.

Dr. BAK MIHÁLY az orvostudomány doktora:

Tantermi előadásának címe: „A malignus lymphomák és a thymus tumorok pathológiája”.

A magyar előadás ideje: 1996. március 25. 9.00 óra

Az angol előadás ideje: 1996. március 26. 9.00 óra

Az előadások helye: a SZOTE Pathológiai Intézet tanterme.

Kedves Olvasók!

Február elején főszerkesztőváltás volt a SZOTE Napló élén. Hritzu Anita helyett jómagam, Andok Mónika vettem át a lapot. 1995-ben végeztem magyar-történelem szakon a JATÉ-n, s most harmadéves kommunikáció szakos hallgató vagyok ugyanezen az egyetemen. Mindenekelőtt próbálok megfelelni az előző főszerkesztő által lefektetett hagyományoknak. A lapot szeretném színesebbé és informatívabbá tenni, ennek egyik első jelei a mostani számban látható fotók. Úgy vélem a lap feladata, hogy a SZOTE belső fóruma legyen, s arra törekszem, hogy ez megvalósuljon.

További kellemes olvasát kívánok: Andok Mónika

Felelős szerkesztő: ANDOK MÓNIKA

Számítógépes tördelés és tipográfia: SZOTE ORVOSI INFORMATIKAI INTÉZET

Készült a SZOTE Házi Nyomdájában

Fezető: NAGY JÁNOS

Törzsszám: 236/1996